

Andrei Muliar
NoRisq Healthcare
norisq@mail.ee

Teie 18.02.2026

Meie 20.02.2026 nr 4-9/26/157-2

Vastuseks pöördumisele

Teie küsimustele erivajadustega inimestele ratastooli kasutamiseks mõeldud tasulise transporditeenuse osutamise kohta vastuse saamiseks soovime esmajärjekorras pöörduda kohalike omavalitsuste poole, kelle ülesandeks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse kohaselt sotsiaalteenuste korraldamine.

Kohalikud omavalitsused korraldavad teenuse osutamist sotsiaalhoolekande seaduse (<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122025029>) erinevaid kohustusi ja nõudeid arvestades. Ühtset korda teenuse osutamiseks ei ole kehtestatud, kohalikele omavalitsustele on antud õigus ise otsustada, millisel viisil, millises vormis või milliste volituste ja hooldusplaanide alusel milliseid sotsiaalteenuseid osutatakse. Omavalitsused kinnitavad oma haldusterritooriumil sotsiaalteenuste osutamise korrad. Riigihangete registrist (<https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/>) saate tutvuda milliseid hankeid sotsiaaltransporditeenuse osutamiseks tehakse ja milliseid tingimusi hankes osalejatele seatakse.

Kuna teenuse osutamise viise ja vorme on erinevaid, siis kõigi nõuete üldine kirjeldamine ei ole otstarbekas, pöörduge kindla sooviga kohaliku omavalitsuse, kelle halduspiirkonnas soovite teenust osutada, poole.

Üldinfona teadmiseks:

Ühistranspordiseaduses (ÜTS) (<https://www.riigiteataja.ee/akt/118122025019>) on kehtestatud sõitjateveo tingimused, sh § 41 lõike 2 punktiga 1 erand:

Kuni üheksa istekohaga sõiduautoga tasu eest korraldatav sõitjatevedu, välja arvatud taksovedu, on ühenduse tegevusloa ja ühenduse tegevusloa tõestatud koopiata keelatud, välja arvatud juhul, kui: 1) vedu korraldab omavalitsusüksus oma elanike veoks sotsiaaltranspordina tervishoiuteenuse, apteegiteenuse või muu samalaadse teenuse kättesaadavamaks muutmiseks.

Taksoveo veoteenuse valikul peab teenuse osutaja omama kehtivat taksoveoluba (ÜTS § 54 lõige 1) ja nõuded on sätestatud taksoveol kasutatavatele mootorsõidukitele (ÜTS § 64) ning poolte õigused ja kohustused taksoveol (ÜTS § 65).

Liiklusseaduse §-des 130, 131 on sätestatud sõidumeeriku kasutamise nõuded.

Sõidukite tüübikinnituse ja turule laskmise ning üksiksõiduki tüübikinnitusega, ümberehitusega, liiklusregistris registreerimisega seotud haldusnormid ja tehnilised nõuded on järgmistes õigusaktides:

- ☐ Euroopa Parlamendi ja nõukogu sõidukite tüübikinnituse raammäärus (EL) 2018/858
- ☐ Majandus- ja kommunikatsiooniministri (MKM) määrus nr 37 „Auto, mootorratta, mopeedi ja nende haagiste tüübikinnituse, üksiksõiduki kinnituse ja ümberehituse tingimused, nõuded ja kord“
- ☐ MKMi määrus nr 42 „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuded ning nõuded varustusele“
- ☐ MKMi määrus nr 77 „Mootorsõiduki ja selle haagise tehnonõuetele vastavuse kontrollimise tingimused ja kord“
- ☐ MKMi määrus nr 19 „Mootorsõiduki ja selle haagise registreerimise tingimused ja kord“

Kui ülaltoodud õigusaktides tehnilised nõuded puuduvad, siis juhendatakse ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni Viini 1968. a „Teeliikluse konventsioonist“ või autoehituse üldpraktikast (s.o standardid, normid, autoehituse hea tava). Sõidukid peavad olema ehitatud ja varustatud selliselt, et oleks tagatud liikluses osalejate turvalisus ning liiklusohutuse ja keskkonnakaitse kõrge tase.

Kui sõidukile teostatakse teise astme valmistaja poolt ümberehitus, mille sisuks on ratastoolikohtade sõidukile lisamine, peab sõiduki ümberehituse teostaja tõendama esitatud dokumentide, katsetuste, ekspertiisi või kontrollimise alusel sõiduki nõuetele vastavust vastavalt kehtivatele tehnonõuetele, standarditele jm.

MKMi määruse nr 37 järgi on nõutud (EL) määruse või direktiivi, E-reegli või muu normdokumendi kohase sertifikaadi, katsekoja katseprotokolli või kinnituse, valmistaja tunnistuse esitamine, mis kinnitab piirväärtuste täitmist.

M1 sõidukikategooria ratastooliga juurdepääsetavate sõidukite ratastoolikohtade paigaldusnõuded on toodud määruse (EL) 2018/858 II lisas ja selle III osa 3. liites. M2 ja M3 kategooria sõidukitesse mõeldud ratastoolikohad (sh ratastoolikoha tähistusnõuded) peavad vastama ÜRO eeskirja nr 107 nõuetele.

Kuid aktsepteeritakse ka alternatiivsetele nõuetele või standarditele vastavaid sõidukeid, kui nende järgimisega on tagatud samaväärne liiklusohutuse tase.

Kui sõidukis on kohti, mis on ette nähtud ratastoolis reisija transpordiks, siis need on märgitud sõiduki registreerimistunnistusel ratastooli kohtadena märkuste lahtrisse.

Üldiselt M1 kategooria sõiduki ratastooli nõuded ja nendes reisija sõidutamine on reguleeritud liiklusseaduse ja alljärgnevate määrustega:

- ☐ Kui sõidukis on kohti, mis on ette nähtud ratastooliga reisija transpordiks, siis loetakse ratastooli asukohti istekohtadeks ning ratastooli asukohad peavad vastama asjaomastele nõuetele (näiteks: MKM määrus nr 42 lisa 1 kood 618 ja kood 620 jt);
- ☐ Ratastooliga reisija transpordil kasutatav ratastooli kinnitus- ja ratastooli kasutaja turvasüsteemi (lühend WTORS) peab koosnema samas süsteemis kasutamiseks valmistatud komponentidest, olema töökorras ning hõõrumis-, kulumis- ja rebenemisjälgedeta ning vastama valmistaja poolt ettenähtule ning vastama MKM määruse nr 42 lisa 1 koodi 620 lõigetele 2, 3, 4, 8;
- ☐ Iga ratastooli asukoht peab olema varustatud kinnituspunktidega, mille külge peab olema võimalik kinnitada ratastooli kinnitus- ja ratastooli kasutaja turvasüsteem (WTORS) ning mis

vastavad ratastooli kinnitus- ja ratastooli kasutaja turvasüsteemi lisanõuetele ((EL) määrus 2018/858);

☐ Iga ratastooli asukoht peab olema varustatud ratastoolis reisijale ettenähtud turvavööga, mis vastab ratastooli kinnitus- ja ratastooli kasutaja turvasüsteemi lisanõuetele ((EL) määrus 2018/858);

☐ Ratastooli kinnitus- ja ratastooli kasutaja turvasüsteemi kinnituspunktid, peavad olema vabad mustusest, korrosioonist ning muudest teguritest, mis võivad takistada või raskendada ratastooli kinnitamist;

☐ Ratastooli asukohas ei tohi olla ratastoolis reisijat ohustavaid konstruktsioone;

☐ Ratastooli asukohas kinnitatud ratastool ja selles olev reisija ei tohi tekitada ohtu teistele reisijatele ega juhile;

☐ Sõidu ajal peab olema tagatud, et näiteks sõidukis olev pagas või muud esemed oleksid nõuetekohaselt kinnitatud ja ei mõjutaks ratastooli ja selles viibiva reisija turvasüsteemi – et oleks piisavalt ruumi turvasüsteemide kinnitamiseks ja avamiseks, ning oleks välditud selle ootamatu lahti tulemine;

☐ Ratastooliga reisija sõidutamisel peab arvestama reisija tervisliku seisundiga, seda nii ratastooli valikul kui ka reisija kinnitamisel ratastooli kinnitus- ja ratastooli kasutaja turvasüsteemiga ning juht peab reisija tervislikku seisundit silmas pidama oma sõidustiili valiku.

☐ Liiklusseadus paneb vastutuse sõidukis reisijate õige ja nõuetekohase turvasüsteemiga kinnitamise eest eelkõige sõiduki juhile, mistõttu juht peab olema teadlik kuidas seda õigesti teha. Näiteks sõiduki juht peab teadma:

a. kus asuvad kinnitatava ratastooli kinnituspunktid (ratastooli valmistaja poolt ettenähtud transpordi kinnituskohad või -punktid asuvad ja on konstrueeritud erinevatel ratastoolidel erinevalt);

b. kuidas toimub ratastooli õige käsitlemine;

c. kuidas isikut ohutult turvasüsteemi kinnitada – meetodikat (näiteks ei tohi turvasüsteemi kinnitada ratastooli osade külge või üle nende ratastooli osade, mis on eemaldatavad – rattad, jalatoed, käetoed jt osad).

Ratastooliga reisija sõidukis transportimisel on soovitatav kasutada ratastooli, mille ehitus vastab standardi ISO 7176-19 asjaomase osa nõuetele, et see peaks vastu erinevates sõidutingimustes avalduvatele jõududele/koormusele. ISO 7176-19 nõuetele vastavad ratastoolid on ettenähtud transpordivahendites kasutamiseks - neile on tehtud kokkupõrketestid, omavad tugevamat raami, peatugesid ning sobilikke punkte/aasasid turvavarustuse kinnitamiseks. Soovitusi on toodud ka mitmetes rahvusvahelistes õigusaktides ning muudes juhistes eesmärgiga, et ratastooli kasutajad, nende isikute hooldajad (eraisikud, hooldeasutused, haiglad) ja neile transporditeenuse osutajad peaksid pöörama sellele rohkem tähelepanu.

Rahvusvahelised aktid on leitavad Euroopa Liidu ametlikult veebisaidilt (<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et>) ja siseriiklikud aktid Riigi Teatajast (<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=et>).

Lugupidamisega

(digitaalselt allkirjastatud)

Ene Pill

juhtivekspert

veonduse järelevalve osakond